

11. SINIF FELSEFE DERSİ
2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SINAVI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 2

Ünite	Kazanımlar	Soru Sayısı
18. YÜZYIL-19. YÜZYIL FELSEFESİ	11.4.2. 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar.	1
	11.4.3. Örnek felsefi metinlerinden hareketle 18. yüzyıl -19. yüzyıl filozoflarının felsefi görüşlerini analiz eder	1
	11.4.4. 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesindeki örnek düşünce ve argümanları felsefi açıdan değerlendirir.	1
20. YÜZYIL FELSEFESİ	11.5.1. 20. yüzyıl felsefesini hazırlayan düşünce ortamını açıklar	1
	11.5.2. 20. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar	2
	11.5.3. Örnek felsefi metinlerden hareketle 20. yüzyıl filozoflarının felsefi görüşlerini analiz eder.	1
	11.5.4. 20. yüzyıl felsefesi örnek düşünce ve argümanları felsefi açıdan değerlendirir.	1

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2026
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 11.SINIF FELSEFE DERSİ
2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

2. SENARYO

1. Bir kişi, dürüst davranırken bunu içinden gelerek değil, yalnızca ahlaki bir yükümlülük olduğu için yaparsa; Kant'a göre bu davranış ahlaki sayılır mı? Kısaca açıklayınız. (15P)

D. Hume, "Ben'in kim ya da ne olduğu sorulursa deneyimle ya da gözlemlerle desteklenebilecek tek cevap şudur: Ben, bir duyular yığıdır." der.

2. D. Hume bu sözüyle bilginin kaynağı konusunda hangi görüşü savunmaktadır? Açıklayınız.(10P)

Rousseau'ya göre insan doğası gereği özgürdür; fakat toplum içinde çeşitli kısıtlamalarla karşılaşır. İnsanlar bir arada yaşamak zorundadır, fakat bu birliktelik özgürlükten vazgeçmeden nasıl sürdürülebilir? Rousseau bu sorunun yanıtını, bireyin özgürlüğünü koruyarak, ortak iyiyi gözeten bilinçli bir birliktelik kurmasında bulur. Ona göre, herkesin kendi çıkarından vazgeçerek tüm toplumun iradesine katılması gerekir. Bu sayede birey, hem toplumun parçası olur hem de özgür kalabilir.

3. Rousseau bu parçada hangi kavram üzerinde durmaktadır? Yazınız. (10P)

4. 20.Yüzyıl felsefesinin temel problemlerini yazınız (15P)

”Bizler bir gösterinin tam ortasında kendilerini ansızın sahnede bulan aktörler gibiyiz, elimizde bir senaryo yok, oyunun adını veya hangi rolde oynadığımızı bilmiyoruz, ne yapacağımızı ne söyleyeceğimizi bilmiyoruz evet, hatta oyunun bir yazarı olup olmadığını bile bilmiyoruz, bunun ciddi mi yoksa saçma bir güldürü mü olduğunu bile bilmiyoruz. Kişisel olarak bir tercih yapmalıyız, ne olacağımıza, kötü adam ya da kahraman, maskara ya da hüznü mü olacağımıza biz karar vermeliyiz ya da derhal çıkmalıyız. Ancak bu da bir rol seçmek olacaktır ve bu seçimde yine gösterinin ne olduğunu bilmeden yapacağımız bir seçimdir. Yani seçim yapmaya, özgür olmaya mahkûmuz.”

5. J. P. Sartre’ın düşüncelerini varoluş - öz sorunu bağlamında yorumlayınız. (15P)

Hegel ve Marx diyalektik yöntemi kabul etmekle birlikte, bu yöntemin dayandığı temel konusunda farklı görüşler ileri sürmüşlerdir.

6. Buna göre Marx’ın diyalektik anlayışının Hegel’den hangi bakımdan ayrıldığını kısaca açıklayınız. (15 Puan)

Hermeneutik yaklaşımı benimseyen düşünörlere göre aynı sözcükler hatta aynı cümleler, farklı bağlamlarda farklı anlamlar taşır. Dolayısıyla bu sözcük ya da cümlelerin anlamları, içinde geçtikleri bağlama ya da yer aldıkları bütüne ilişkin bir kavrayışa ulaşmadan bilinemez.

7. Parçadaki altı çizili ifadede savunulan görüşe katılıyor musunuz? Günlük yaşamınızdan örneklerle açıklayınız. (15P)

Thomas Kuhn’a göre bilimsel ilerleme, kesintisiz ve doğrusal bir birikimle değil, zaman zaman gerçekleşen köklü değişimlerle olur. Bilim insanları, belirli dönemlerde geçerli olan bir paradigma çerçevesinde çalışmalarını yürütürler. Ancak bu paradigma, açıklayamadığı problemler biriktirdiğinde yerini yeni bir paradigma alır. İşte bu dönüşüm süreci, bilimsel devrim olarak adlandırılır.

8. Parçada geçen “paradigma” kavramıyla Thomas Kuhn neyi ifade etmektedir? Kısaca açıklayınız. (10p)

BAŞARILAR DİLERİM

Erdal AYDEMİR
Felsefe Grubu Öğretmeni

CEVAPLAR

1. Bir kişi, dürüst davranırken bunu içinden gelerek değil, yalnızca ahlaki bir yükümlülük olduğu için yaparsa; Kant'a göre bu davranış ahlaki sayılır mı? Kısaca açıklayınız. (15P)

Evet, Kant'a göre bu davranış ahlaki sayılır. Çünkü Kant'a göre bir davranışın ahlaki değeri, kişinin onu çıkar, korku, alışkanlık ya da duygusal eğilimle değil; ödev olduğu için yapmasına bağlıdır.

Bu nedenle kişi dürüst davranmayı içinden geldiği için değil, "dürüst olmak ahlaki bir yükümlülüktür" düşüncesiyle yapıyorsa, bu davranış Kant açısından ödevde uygun değil, ödevden dolayı yapılan bir davranıştır ve ahlaki değere sahiptir.

D. Hume, "Ben'in kim ya da ne olduğu sorulursa deneyimle ya da gözlemlerle desteklenebilecek tek cevap şudur: Ben, bir duyular yığındır." der.

2. D. Hume bu sözlerle bilginin kaynağı konusunda hangi görüşü savunmaktadır? Açıklayınız. (10P)

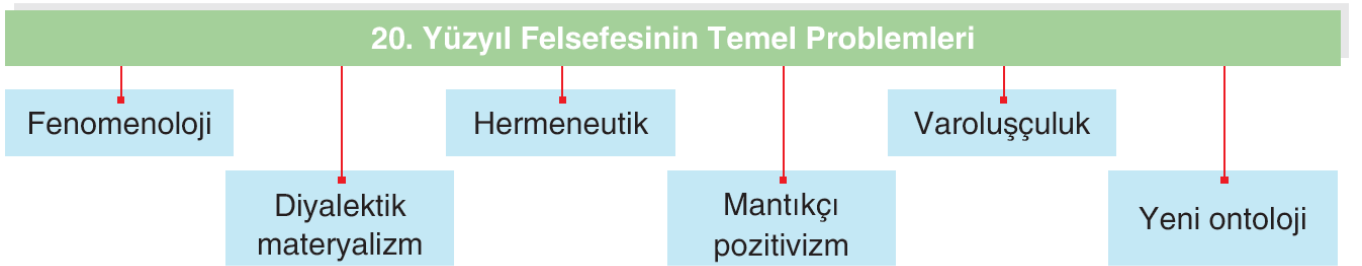
D. Hume bu sözlerle, bilginin kaynağının deneyim olduğunu savunan empirist (deneyimci) görüşü benimsemektedir. Ona göre insan zihninde doğuştan gelen hiçbir bilgi yoktur; bütün bilgilerimiz duyularımızla edindiğimiz izlenimlerden ve deneyimlerden oluşur. "Ben, bir duyular yığındır" derken, insanın kendilik bilgisine bile sadece gözlem ve deneyim yoluyla ulaşabileceğini belirtmektedir. Bu da onun, bilgiyi akıl yoluyla değil, deneyim yoluyla temellendirdiğini gösterir.

Rousseau'ya göre insan doğası gereği özgürdür; fakat toplum içinde çeşitli kısıtlamalarla karşılaşır. İnsanlar bir arada yaşamak zorundadır, fakat bu birliktelik özgürlükten vazgeçmeden nasıl sürdürülebilir? Rousseau bu sorunun yanıtını, bireyin özgürlüğünü koruyarak, ortak iyiyi gözeten bilinçli bir birliktelik kurmasında bulur. Ona göre, herkesin kendi çıkarından vazgeçerek tüm toplumun iradesine katılması gerekir. Bu sayede birey, hem toplumun parçası olur hem de özgür kalabilir.

3. Rousseau bu parçada hangi kavram üzerinde durmaktadır? Yazınız. (10P)

- Toplumsal sözleşme

4. 20.Yüzyıl felsefesinin temel problemlerini yazınız (15P)

"Bizler bir gösterinin tam ortasında kendilerini ansızın sahnede bulan aktörler gibiyiz, elimizde bir senaryo yok, oyunun adını veya hangi rolde oynadığımızı bilmiyoruz, ne yapacağımızı ne söyleyeceğimizi bilmiyoruz evet, hatta oyunun bir yazarı olup olmadığını bile bilmiyoruz, bunun ciddi mi yoksa saçma bir güldürü mü olduğunu bile bilmiyoruz. Kişisel olarak bir tercih yapmalıyız, ne olacağımıza, kötü adam ya da kahraman, maskara ya da hüznü mü olacağımıza biz karar vermeliyiz ya da derhal çıkmalıyız. Ancak bu da bir rol seçmek olacaktır ve bu seçimde yine gösterinin ne olduğunu bilmeden yapacağımız bir seçimdir. Yani seçim yapmaya, özgür olmaya mahkûmuz."

5. J. P. Sartre'ın düşüncelerini varoluş - öz sorunu bağlamında yorumlayınız. (15P)

Jean-Paul Sartre'a göre insanın varlığı, özünden önce gelir. Yani insan, doğuştan belli bir amaç, anlam veya tanımlanmış bir "öz" ile dünyaya gelmez. İlk önce var olur, sonra kendini seçimleriyle inşa eder. Bu

nedenle insan, ne yapacağını, kim olacağını, nasıl biri olarak yaşayacağını kendi belirler. Yukarıdaki metin de bu görüşü yansıtmaktadır: İnsan, sahneye atılmış bir aktör gibidir; önceden yazılmış bir senaryosu, rolü veya kaderi yoktur. Ne yapacağını kendisi seçmek zorundadır. Ancak Sartre'a göre bu özgürlük bir lütuf değil, bir yükümlülüktür — çünkü insan her durumda seçim yapmak zorundadır. Seçim yapmamak bile bir seçimdir. Dolayısıyla insan "özgür olmaya mahkûmdur." Varoluş-öz bağlamında bu, insanın önce var olduğu, sonra kendi özünü, kimliğini, anlamını kendi özgür iradesiyle oluşturduğu anlamına gelir.

Hegel ve Marx diyalektik yöntemi kabul etmekle birlikte, bu yöntemin dayandığı temel konusunda farklı görüşler ileri sürmüşlerdir.

6. Buna göre Marx'ın diyalektik anlayışının Hegel'den hangi bakımdan ayrıldığını kısaca açıklayınız. (15 Puan)

Hegel ve Marx arasındaki temel ayrım, diyalektik sürecin itici gücünün ne olduğu ve bu sürecin hangi zeminde gerçekleştiği noktasında toplanır. Hegel, diyalektik idealizmi savunarak süreci mutlak düşüncenin (Geist) kendini açması ve gerçekleştirilmesi olarak görür; yani ona göre değişim önce fikirlerde başlar, sonra maddi dünyaya yansır. Marx ise Hegel'in bu yaklaşımını "baş aşağı duruyor" diyerek eleştirmiş ve diyalektiği materyalist bir temele oturtmuştur. Marx'a göre diyalektiğin asıl motoru soyut fikirler değil, üretim ilişkileri ve sınıf çatışmaları gibi somut maddi ve tarihsel koşullardır; dolayısıyla insanın bilinci maddi varlığını değil, tam tersine insanın toplumsal ve maddi varlığı onun bilincini belirler. Sonuç olarak Marx, Hegel'in zihin merkezli diyalektiğini ayakları üzerine, yani ekonomik gerçeklik zeminine indirgeyerek toplumsal değişimi sınıfsal çelişkiler üzerinden açıklamıştır.

Hermeneutik yaklaşımı benimseyen düşünürlere göre aynı sözcükler hatta aynı cümleler, farklı bağlamlarda farklı anlamlar taşır. Dolayısıyla bu sözcük ya da cümlelerin anlamları, içinde geçtikleri bağlama ya da yer aldıkları bütüne ilişkin bir kavrayışa ulaşmadan bilinemez.

7. Parçadaki altı çizili ifadede savunulan görüşe katılıyor musunuz? Günlük yaşamınızdan örneklerle açıklayınız. (15P)

Evet, katılıyorum. Dil, durağan bir yapı değildir ve kelimeler anlamlarını kullandıkları bağlamdan (ortamdan, zamandan veya söyleyenin niyetinden) alır.

Günlük Yaşamdan Örnek: Örneğin birine "Ne kadar temiz bir insan!" dediğimizde, bunu titiz biri için kullanırsak gerçek/övgü anlamı taşır. Ancak odasını tamamen dağıtmış, pasaklı birine alaycı bir tonla söylersek tam tersi bir anlam yani ironi/eleştiri taşır. Dolayısıyla cümlenin anlamı, içinde geçtiği duruma ve bütüne bakılmadan doğru anlaşılabilir.

Thomas Kuhn'a göre bilimsel ilerleme, kesintisiz ve doğrusal bir birikimle değil, zaman zaman gerçekleşen köklü değişimlerle olur. Bilim insanları, belirli dönemlerde geçerli olan bir paradigma çerçevesinde çalışmalarını yürütürler. Ancak bu paradigma, açıklayamadığı problemler biriktirdiğinde yerini yeni bir paradigma alır. İşte bu dönüşüm süreci, bilimsel devrim olarak adlandırılır.

8. Parçada geçen "paradigma" kavramıyla Thomas Kuhn neyi ifade etmektedir? Kısaca açıklayınız. (10p)

Thomas Kuhn'a göre paradigma; belirli bir dönemde bilim insanları topluluğu tarafından paylaşılan, dünyaya bakış açısını belirleyen ortak inançlar, değerler, yöntemler ve kuramsal çerçevedir. Paradigma; bilim insanlarının olayları gözlemlerken, soruları sorarken ve çözüm üretirken kullandıkları bir zihinsel gözlük veya model gibidir. Kuhn, bilimsel ilerlemenin doğrusal bir birikimle değil, eski paradigmanın açıklayamadığı sorunlar (anomaliler) biriktirmesi sonucu yaşanan köklü bir kopuşla, yani bir "paradigma değişimi" (bilimsel devrim) ile gerçekleştiğini savunur.